

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту постанови Кабінету Міністрів України
«Про внесення змін у додатки до постанови Кабінету Міністрів України
від 23 вересня 2020 р. № 858»
(далі – проект постанови)

I. Визначення проблеми

Ініціатива щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (далі – ІПВГ або Ініціатива) має на меті формування принципів та вимог для забезпечення прозорості у сфері видобування нафти, газу та інших корисних копалин. Україна приєдналась до Ініціативи у 2013 році і з того часу, для виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань, вживає заходів з удосконалення нормативної бази та механізму збору й опрацювання інформації наданої суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, та отримувачами платежів. Метою регулятивної діяльності у даній сфері є дотримання вимог Закону України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» (далі – Закон) та міжнародного стандарту ІПВГ (<http://surl.li/mdibte>), які визначають правові засади регулювання та організації збирання, розкриття та поширення інформації. На виконання Закону, за результатами проведення аналізу та звірки інформації, наданої суб'єктами господарювання та отримувачами платежів щорічно готується національний звіт ІПВГ.

Згідно зі статтею 3 Закону метою розкриття інформації у видобувних галузях є надання громадськості доступу до повної та об'єктивної інформації щодо платежів суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, на користь отримувачів платежів, створення передумов для суспільно відповідального використання такими суб'єктами корисних копалин загальнодержавного значення, а також для суспільного ознайомлення та обговорення питань, пов'язаних із використанням та управлінням державою і територіальними громадами корисними копалинами загальнодержавного значення.

Розкриття інформації у видобувних галузях здійснюється відповідно до вимог встановлених статтею 5 Закону.

З 2021 року суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях мають можливість подавати звіти через електронну систему подання та аналізу звітності ІПВГ (Портал ІПВГ (www.eiti.gov.ua)), що наразі функціонує у тестовому режимі.

Перелік інформації, що має бути у звітах про платежі на користь держави, отримані платежі та консолідованому звіті про платежі на користь держави, наведено у статтях 6, 7, 9 Закону.

Відповідно до статті 4 Закону суб'єктами розкриття інформації є:

- суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях;
- материнські підприємства у видобувних галузях;
- отримувачі платежів;

центрального орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в паливно-енергетичному комплексі;

центрального орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Дотримання вимог Закону та стандарту ІПВГ безпосередньо залежить від змісту інформації, що має бути розкрита та ступеня її розкриття. Форми звітів про платежі на користь держави, про отримані платежі, а також консолідованого звіту про платежі на користь держави затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 року № 858 «Деякі питання забезпечення прозорості у видобувних галузях» (далі – Постанова № 858). На сьогодні, склалась ситуація, за якої неможливо повною мірою реалізувати положення Закону та забезпечити дотримання вимог міжнародного стандарту ІПВГ, оскільки затверджені форми звітів містять вужчий, порівняно із Законом та стандартом ІПВГ, перелік необхідної інформації. Зокрема, форма звіту про платежі на користь держави та консолідованого звіту про платежі на користь держави не містять даних, зокрема, про наявність відокремлених підрозділів суб'єктів господарювання, містять неповну інформацію про кінцевого бенефіціарного власника, серед іншого, – його належність до політично значущих осіб, вказівку про причини відсутності бенефіціарного власника. Також є необхідним створення нової форми, що містить інформацію про обсяги видобутку за регіонами. Окрім цього, з огляду на особливості, притаманні суб'єктам господарювання державного сектору економіки, належне виконання Закону та стандарту вимагає їх врахування у формах звітності. Пропонується розширити наявну у формах інформацію, а саме інформацією про підприємства державної сфери економіки, про структуру власності, органи або осіб, уповноважених здійснювати функції з управління об'єктами державної власності, квазіфіскальні операції, кредити/фінансування, залучені від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, фінансову підтримку з боку держави тощо.

У формах звіту, затверджених Постановою № 858 доречно виокремити інформацію про виручку оператора транспортної системи на транспортування вуглеводнів у розрізі видів послуг, додати можливість відображати платежі, здійснені в натуральній формі, про платежі із рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, плати за землю та екологічного податку у розрізі територіальних громад.

Також, потребує змін форма звіту про отримані платежі в частині відокремлення переліку отриманих платежів за кодом класифікації доходів бюджету та без такого коду, платежів в натуральній формі. Форму звіту потрібно доповнити окремим звітом про отримані платежі Державною службою геології та надр України, в якому необхідно передбачити відображення платежів, як у грошовій, так і в натуральній формах. А також, необхідно запровадити окрему форму для звітування про отримання державної частки прибуткової продукції за угодами про розподіл продукції.

Неповне розкриття інформації суб'єктами господарювання та отримувачами платежів перешкоджає виконанню Україною взятих на себе міжнародних зобов'язань, унеможлиблює відстеження обсягів здійснених відповідними підприємствами платежів, створює перешкоди при підготовці щорічного національного звіту ІПВГ.

Проблема має вплив на наступні групи:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Суб'єкти господарювання,	+	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

Зазначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки її вирішення можливе лише шляхом державного регулювання. Окреслена проблема, по суті, є виявом недоліків встановленого державного регулювання, а зобов'язання з подання звітності та розкриття інформації суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях є засобом впливу держави та протидією ринковим механізмам.

Ця проблема обумовлена неузгодженістю положень Закону та змісту форм звітності, затверджених Постановою № 858, які потребують приведення до вимог Закону та міжнародного стандарту ІПВГ, а отже може бути вирішена шляхом прийняття проекту постанови.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання є:

вдосконалення існуючого механізму збору інформації щодо здійснення/отримання платежів у видобувних галузях, необхідної для підготовки щорічного звіту ІПВГ відповідно до вимог Закону;

узгодження положень діючих регулятивних актів щодо забезпечення прозорості видобувної галузі.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Прийняття проєкту постанови	Прийняття проєкту постанови забезпечує досягнення цілей державного регулювання стосовно звітування суб'єктів господарювання у видобувних галузях та підвищення прозорості та підзвітності видобувних галузей. Постановою № 858 затверджені форми звіту про платежі на користь держави, консолідованого звіту на користь держави, а також форма звіту про отримані платежі. Подання звітності на підставі затверджених Постановою №858 форм відбувається з 2021 року. За цей час сформувалась практика заповнення та подання звітів законодавчо визначеними суб'єктами, серед яких – суб'єкти господарювання. Інформація, що вимагається формами не є повною, що може бути виправлено шляхом здійснення відповідних коригувань. Вбачається, що внесення змін до вже існуючих форм звітності стане найбільш ефективним способом вдосконалення регулятивного механізму, за якого вплив на суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, буде найменшим і останні не нестимуть тягар значних часових, матеріальних та інших витрат, пов'язаних з опрацюванням нових форм звітності.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Не забезпечує у достатньому обсязі виконання вимог Закону та виконання Україною взятих на себе міжнародних зобов'язань у зв'язку із приєднанням до міжнародної ІПВГ.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняття проєкту постанови	Реалізація міжнародних зобов'язань України з впровадження стандарту ІПВГ. Дотримання вимог Закону та стандарту ІПВГ щодо обсягу розкриття інформації суб'єктами	Не передбачаються.

	розкриття інформації. Усунення протиріч положень Закону та змісту форм звітності, затверджених Постановою № 858.	
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні.	Альтернатива є неприйнятною, оскільки не будуть забезпечені цілі державного регулювання щодо удосконалення системи збору даних суб'єктів розкриття інформації для підготовки щорічного національного звіту ІПВГ та прийняття рішень при формуванні державної політики щодо забезпечення підзвітності і прозорості видобувних галузей.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови	Забезпечення доступу громадян до повної та об'єктивної інформації щодо платежів суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, на користь отримувачів платежів. Участь громадянського суспільства в процесі впровадження ІПВГ.	Відсутні.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні.	Порушення права громадян на доступ до повної та об'єктивної інформації щодо платежів суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність

		у видобувних галузях; на ознайомлення та обговорення питань, пов'язаних із використанням та управлінням державою і територіальними громадами корисними копалинами загальнодержавного значення.
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	59	1619	29	19	1726
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	3,4%	93,8%	1,7%	1,1%	100%

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови	Удосконалення процесу заповнення суб'єктами господарювання форм звітності про платежі, зменшення часу на процедури уточнення коригування та підготовки відповідей на додаткові запити від Міненерго, можливість заповнення цих форм через електронну систему подання і аналізу ІПВГ, підвищення прозорості і підзвітності	Часові витрати на ознайомлення та підготовку інформації, заповнення форм звітності.

	видобувних галузей та інвестиційного рейтингу.	
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні.	Необхідність надання суб'єктами господарювання додаткової інформації та роз'яснень ускладнює процес збору даних і підготовки щорічного національного звіту ІПВГ.

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови	Витрати на ознайомлення суб'єктів господарювання з проектом постанови, підготовки інформації та заповнення форм звітності, за перший рік – 662 784,00 грн, за 5 років – 1 988 352,00 грн.
Альтернатива 2 Залишення існуючої інформації без змін	Заповнення суб'єктами господарювання форм звітності та додаткові часові витрати на підготовку відповідей на запити щодо уточнення та надання додаткової інформації.

Витрати на одного суб'єкта господарювання наведено у додатку 1 до цього аналізу регуляторного впливу.

Розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва наведено у додатку 2 до цього аналізу регуляторного впливу.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	4	Прийняття проекту постанови є найбільш

Прийняття проекту постанови		прийнятним та ефективним способом вирішення існуючої проблеми, оскільки дає змогу досягти найбільш доцільного результату – її повного вирішення за найменших витрат.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	1	Неможливість досягнення цілей державного регулювання альтернативним способом

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови	Виконання вимог стандарту ІПВГ стосовно розкриття отримувачами платежів і компаніями інформації щодо здійснення/отримання платежів у видобувних галузях. Підвищення прозорості діяльності компаній та запобігання корупції у видобувних галузях. Доступна інформація стосовно діяльності компаній видобувної галузі та про отриманні органами влади платежі від цих компаній.	Відсутні.	У разі прийняття проекту постанови цілі державного регулювання будуть досягнуті повною мірою, що забезпечить: вдосконалення механізму розкриття інформації суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях; досягнення узгодженості Закону та Постанови № 858, що забезпечить повноцінне виконання вимог статей 6, 7, 9 Закону; виконання Україною взятих на себе

	Узгодження положень Закону та Постанови № 858.		міжнародних зобов'язань у зв'язку з приєднанням до ІПВГ; підвищення прозорості діяльності компаній та запобігання корупції у видобувних галузях; забезпечення доступу громадськості до повної та об'єктивної інформації щодо здійснених платежів у видобувній галузі, а також суспільного обговорення питань, пов'язаних із використанням та управлінням державою і територіальними громадами корисними копалинами загальнодержавного значення.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Альтернатива є неприйнятною, оскільки не забезпечує досягнення поставленої мети.	Відсутні.	Проблема залишиться не вирішеною та матиме наступні наслідки: існування перешкод для повноцінного виконання вимог Закону та стандарту ІПВГ стосовно розкриття інформації суб'єктами, визначеними

		статтею 4 Закону; існування неефективного механізму розкриття інформації суб'єктами, визначеними статтею 4 Закону, що спричинені дією неузгоджених регуляторних актів.
--	--	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1 Прийняття проекту постанови	Виконання Закону та стандарту ІПВГ щодо підготовки щорічного звіту ІПВГ, а також поширення отриманої в процесі впровадження ІПВГ публічної інформації про видобувні галузі України.	Не передбачаються.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Недотримання вимог Закону та стандарту ІПВГ в частині повнотного розкриття інформації суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях та отримувачами платежів. Обмеження прав громадськості на доступ до об'єктивної інформації про платежі у видобувній галузі, участь в обговоренні питань щодо використання і управління корисними копалинами загальнодержавного значення. Неузгодженість регуляторних актів щодо забезпечення прозорості видобувної галузі. Складнощі в отриманні повної інформації від суб'єктів господарювання та органів державної	Не повною мірою виконуються зобов'язання стосовно підвищення прозорості щодо платежів та доходів у видобувному секторі. Зниження потенційних інвесторів у видобувних галузях.

	влади, необхідної для підготовки звіту ІПВГ.	
--	--	--

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечує розв'язання визначеної проблеми, є внесення змін до затверджених Постановою № 858 форм звіту про платежі на користь держави, консолідованого звіту на користь держави, які складаються видобувними підприємствами, а також про отриманні платежі, які складаються отримувачами платежів. Форми звітів про платежі на користь держави необхідно розширити за рахунок інформації, що підлягає розкриттю відповідно до статей 6, 7, 9 Закону шляхом удосконалення структури форм звітності для повного та об'єктивного відображення відомостей щодо платежів суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, та щодо платежів, які отримують органи державної влади.

Міністерство енергетики України для впровадження цього проєкту постанови має здійснити наступні заходи:

погодження проєкту постанови з центральними органами виконавчої влади;
офіційне оприлюднення прийнятого проєкту постанови, відповідно до Конституції України та інших чинних нормативно-правових актів.

Після прийняття проєкту постанови будуть здійснюватися наступні кроки:
забезпечення інформування громадськості та суб'єктів господарювання;
проведення консультацій.

Суб'єктам господарювання для впровадження вимог регулювання необхідно ознайомитись з вимогами регулювання – формами звітності зі змінами та організувати виконання вимог регулювання. Ризиків впливу зовнішніх факторів на дію проєкту постанови немає. Прийняття проєкту постанови не призведе до неочікуваних результатів.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Впровадження проєкту постанови не потребує додаткових витрат з боку органів виконавчої влади.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Проєкт постанови набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
Строк дії проєкту постанови не обмежується у часі.

.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозовані показники результативності проєкту постанови:

- а) розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів, цільових фондів – не зміниться;
- б) розмір коштів, що витрачатимуться суб'єктами господарювання, та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог проєкту постанови – не передбачається;
- в) кількість суб'єктів господарювання на яких поширюється дія проєкту постанови – 1726 компаній, що здійснюють діяльність у видобувних галузях;
- г) рівень інформованості суб'єктів господарювання стосовно основних положень проєкту постанови – високий.

Проект постанови та відповідний аналіз регуляторного впливу розміщено на офіційному вебсайті Міністерства енергетики України в мережі інтернет (<https://mev.gov.ua/>). Міністерство енергетики України в межах компетенції надає необхідні роз'яснення щодо застосування проєкту постанови.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Метод проведення відстеження результативності дії проєкту постанови – статистичний. Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

Відстеження результативності дії проєкту постанови буде здійснюватися Міністерством енергетики України статистичним методом на основі аналізу показників його результативності.

Базове відстеження результативності проєкту постанови здійснюватиметься протягом року після набрання ним чинності шляхом аналізу статистичних даних.

Повторне відстеження проєкту постанови здійснюватиметься не пізніше двох років з дня набрання його чинності.

Періодичні відстеження результативності проєкту постанови будуть здійснюватися раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження його результативності.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО

« ____ » _____ 2024 року